

Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 Suomen Kansanvaltuuskunnan esityksen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi maanteiden tekemisestä ja kunnossapidosta

Työväen Pääneuvosto lähetti Lakivaliokunnan valmisteltavaksi Suomen Kansanvaltuuskunnan esitysehdotuksen maanteiden tekemisestä ja kunnossapidämisestä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja yhtyy kannattamaan Kansanvaltuuskunnan esitysehdotusta, perustellen lyhyesti lakiehdotuksen tärkeimpiä kohtia seuraavasti:

Tämän esillä olevan lakiehdotuksen mukaan käsitetään maantiellä sellaista yleisen tarkastuksen alaista tietä, joka voimassa olevan lain mukaan on manttaaliperusteella jaettu erityisiin tai yhteisiin lahkokuntiin. Kylätiellä tarkoitetaan kyläkunnan tekemiä ja kunnossapitamiä teitä, jotka eivät ole yleisen tarkastuksen alaisia. Polku- ja ratsastusteillä käsitetään sellaisia maamme harvaan asutuissa seuduissa olevia tai rakennettavia teitä, jotka ovat yleisenä yhdyssiteenä eri paikkaintain välillä.

Poistamalla tielain valvonnasta ja tarkastuksista vanhan lain mukaiset kuvernöörit ja kruununnimismiehet, asetetaan niiden tilalle kansanvaltaisemmat elimet, tielautakunta, kunnanvaltuusto ja lääninvaltuuskunta. Ylinnä valvoo tieasioita Suomen Kansanvaltuuskunta.

Maanteiden teko ja kunnossapito suoritetaan sitä varten kootuilla varoilla. Siitä säädetään erityisessä tieverotuslaissa, siinä säännösteltyjen perusteiden mukaan.

Kaikki erityiset tie- ja siltamaksut lakkautetaan ja niistä kertyneet varat tilitetään lääninrahastoon ja siirretään valtiolle.

Erityisistä syistä voidaan ottaa maanteitä tai niiden osia valtion välittömään hoitoon.

Valiokunta on tehnyt lakiehdotukseen muutamia pienempiä muutoksia ja ehdottaa, että Työväen Pääneuvosto päättäisi hyväksyä seuraavan lakiehdotuksen.

Laki

maanteiden tekemisestä ja kunnossapidosta.

Työväen Pääneuvoston päätöksellä säädetään täten:

I LUKU.

Maanteiden tekemisestä, kunnossapidosta tai muuttamisesta.

1 §.

Tässä laissa tarkoitettuja teitä ovat asianmukaisessa järjestyksessä maalla kunnossa pidettäväksi määrätyt maantiet. Mainittuihin teihin luetaan myöskin sillat, lossit, tierummut ja kaiteet ynnä muut kulkuyhteydelle tarpeelliset *laitteet*.

Maantieksi sanotaan kesä- ja talviajotietä, sekä jalkamiehiä ja ratsastajia varten ajottua polkutietä, joka välittää yleistä kulkuyhteyttä kaupunkien, läänien, kuntain tai sellaisten paikkain välillä, missä tie katsotaan olevan yleisen hyödyn ja tarpeen vaatima.

2 §.

Maantie on tehtävä sinne, missä se on tarpeellinen ja mihin se voidaan tasaisimmin ja muutenkin sopivimmin tehdä. Älköön tien nousu *ellei erityisen vaikeita luonnonesteitä esiinny*, olko suurempi kuin *kymmenen* sadalle. (poist.)

3 §.

Kun herää kysymys uuden maantien tekemisestä, on siitä annettava hakemus Lääninvaltuuskunnalle, jonka tulee hakemuksesta vaatia lausunnot asianomaisilta kunnanvaltuustoilta; antakoon myös määräyksen piiri-insinöörille, maanmittarille tai muulle asian ymmärtävälle henkilölle tutkia paaluttaa ja kartalle merkitä sopivin suunta ehdotettua tietä varten sekä tehdä sivupiirros siitä ja laatia piirustukset ja kustannusarvio tien tekemisestä, niin myös ehdottaa tien tekemistä ja kunnossapitoa varten tarpeelliset soran-, hiekan-, kiven- ja savenottoaikat. Lääninvaltuuskunnan on sen jälkeen hankittava asiasta tie- ja vesirakennusneuvoston lausunto, sekä annettava päätös, jossa on myöskin määrätävä asian aiheuttamain kustannusten maksamisesta. Jos Lääninvaltuuskunta on määrännyt maantien tehtäväksi, on päätös ynnä asiasta kertyneet asiakirjat Kansanvaltuuskunnan tutkittavaksi alistettava.

Tässä pykälässä säädettyä järjestystä on soveltuvin kohdin noudatettava käsiteltäessä asioita, jotka koskevat jo olemassa olevan tien muuttamista maantiekseksi, maantien laajentamista tai varustamista kalliimmalla päällysrakennuksella, mäkisen tai muuten epämukavan maantien siirtämistä, uuden sillan, lossin tai lautun rakentamista taikka vanhan sillan uudistamista tai *suurempitöistä* korjaamista, sekä maantien *kunnossapidon* lakkauttamista.

4 §.

Maantien tulee, siinä tapahtuvan liikkeen laadun mukaan olla vähintään 5 metriä leveän. Talvi- ja polkutie on tehtävä niin leveäksi kuin tarve vaatii.

Jos jo tehdyllä maantiellä on muu kuin nyt määrätty vähin leveys, antakoon Lääninvaltuuskunta, missä asianhaarat sallivat, sen jäädä sillensä.

Samoin Lääninvaltuuskunta, hankittuaan asianomaisen kunnanvaltuuston lausunnon siitä, päättää, onko tie tehtävä koko leveydeltään ajoradaksi.

5 §.

Sillalla tulee olla sellainen kantovoima ja leveys, kuin tiellä oleva liikenne vaatii. Missä tien katkaisee sellainen vesistö, jonka yli *siltaa ei ole, tai ei rakenneta*, on kulkuyhteyttä lossilla tai lautalla ylläpidettävä. Maantiesillan, lossin ja lautan suuruuden ja kantovoiman sekä muuten niiden laadun, määrää Lääninvaltuuskunta, hankittuaan asiasta tie- ja vesirakennusneuvoston lausunnon. (poist.) Lääninvaltuuskunnan päätös sellaisessa asiassa on alistettava Kansanvaltuuskunnan tutkittavaksi.

Sillan, lossin tai lautan kantovoimasta on ilmoitus ylimenopaikalle julkipantava.

6 §.

Molemmin puolin maantietä on tehtävä riittävän leveät ja syvät ojat tarpeellisine viemäreineen, jollei IV luvussa mainittu tielautakunta harkitse niitä tarpeettomiksi.

7 §.

Puut ja pensaat *on hakattava* pois 2 metrin leveydeltä ojan ulkoreunasta tai, missä ojaa ei ole, 3 metrin leveydeltä tien syrjästä, elleivät ne ennen tämän lain voimaan astumista ole istutetut tai erityiseen hoitoon otetut.

8 §.

Aitaa ei saa maantien viereen panna lähemmäksi kuin 0,5 metrin päähän ojan ulkoreunasta tahi, missä ojaa ei ole, 1 metrin päähän tien syrjästä. Tien varrelle älköön tästedes tehtäkö rakennusta lähemmäksi kuin 3 metrin päähän tien syrjästä.

9 §.

Tien viereen älköön tehtäkö senlaatuista kuoppaa tai hautaa, että siitä on vaaraa tielle tai tielläkulkijoille.

10 §.

Missä tie kulkee vesistön tai jyrkänteen läheltä niin, että siitä kuljalle saattaa olla vaaraa, on laitettava sopivia kaiteita.

11 §.

Maantie, jonka varrella on olemassa kyytilaitoksia, on mitattava kilometriluvuin ja jokainen kilometri pylväällä merkittävä. Rajapylväät läänien, kihlakuntien ja kuntien välillä ovat maantien viereen asetettavat ja tarpeellisella kirjoituksella varustettavat. Kun maantie haaraantuu kahteen tahi useampaan suuntaan, asetettakoon tienviitta osottamaan, mihin tie viepi. Missä paikallistie tai polkutie eroaa maantiestä, pantakoon siihenkin tienviitta, jos tielautakunta sen tarpeelliseksi katsoo. Jokaisen kyytilaitoksen kohdalle on pantava pylväs, jossa on kyytilaitoksen nimi.

Polkutien suunta on tarpeellisissa kohdissa sopivalla tavalla merkittävä.

12 §.

Jos ei sopimusta maanomistajan kanssa aikaan saada tarpeellisen alueen luovuttamisesta maantien tekemistä varten, on alue pakkolunastettava.

Sama olkoon laki sellaisesta kummallakin puolen maantietä olevan maan nautinto-oikeuden supistuksesta, kuin 7 §:ssä sanotaan.

13 §.

Soran, hiekan, kiven tai saven tielle ottamista varten tarvittava maa-alue on pakkolunastettava, jollei siitä voida maanomistajan kanssa sopia.

Jos tientekoaineen kuljetukseen on tarve käyttää toisen yksityistä tietä tai siltaa, harkitkoon kunnanvaltuusto, jolleivät asianomaiset voi siitä sopia, onko se myönnettävä, sekä määrätköön siinä tapauksessa sen korvauksen, joka kohtuullisesti on mainitun oikeuden nauttimisesta suoritettava.

II LUKU.

Maanteiden tekoon ja kunnossapitoon velvollisista.

14 §.

Maanteiden tekeminen ja kunnossapito on sitä varten kootuilla varoilla suoritettava.

Paitsi niitä maanteitä tai niiden osia, jotka liikkeen suuruuden tähden tai muista syistä ehkä harkitaan soveliaiksi määrätä valtion välittömään hoitoon otettaviksi, on huolenpito maanteiden kunnossapidosta oleva maalaiskuntain toimenä niinkuin tässä laissa säädetään.

Jos maantien katkaisee vesistö, joka on rajana kahden maalaiskunnan välillä, tulee Lääninvaltuuskunnan määrätä, kummanko kunnan huolenpitoon vesistön yli vievä silta, lossi tai lautta on kuuluva. Jos vesistö on rajana maalais- ja kaupunkikunnan välillä, on samalla tavoin määrättävä, onko *sellainen* laitos valtion vaiko kaupunkikunnan tahi molempain kustannettava, ja on Lääninvaltuuskunnan päätös tällaisessa asiassa Kansanvaltuuskunnan tutkittavaksi alistettava.

III LUKU.

Maantien kunnossapidosta ja sen aukipitämisestä talvisaikaan sekä yleiselle kulkuyhteydelle tarpeellisista talviteistä.

15 §.

Maantien ynnä siihen kuuluvain siltain, rumpujen, pylväiden ja kaiteiden sekä lossien ja lauttain kunnossapito ja hoito, niin myös lossiväylän aukipitäminen, kun jää ei juhtia ja ajoneuvoja kannata, on, mikäli valtio ei välittömästi näitä tehtäviä suorita, tielautakuntain toimesta huutokaupalla tarjottava urakalle vähintään *kahden* kalenterivuoden ajaksi kerrallaan; ja tulee tien sitä varten olla jaettuna osiin, joiden pituuden tielautakunta määrää.

Huutokaupan toimittaa tielautakunta kesäkuun kuluessa sen edellisenä vuonna, jona urakka on alkava; ja on ilmoitus huutokaupasta jul-

kaistava vähintään 30 päivää sitä ennen sillä tavoin kuin kunnallisista kuulutuksista paikkakunnalla on määrätty.

Huutokauppatilaisuudessa tarjotaan myös yhtä pitkäksi ajaksi maanteiden aukipitäminen talvisaikana ja erityisten talviteiden viitoittaminen ja aukipitäminen.

Jos sanotun urakkakauden kuluessa uusi maantie valmistuu, taikka jos muuten käy tarpeelliseksi suorittaa sellaista maantientekoon kuuluvaa työtä, jota yllämainitussa huutokaupassa ei ole edellytetty, on uuden tien kunnossapito saman ajanjakson loppuun asti tai mainitun työn suorittaminen myöskin urakalle annettava.

16 §.

Ohjeeksi edellisessä pykälässä mainittuja urakkatarjouksia varten tulee tielautakunnan hyvissä ajoissa ennen huutokauppaa arvioida maantien ynnä siihen kuuluvain kaiteiden, siltojen, lossien, lauttojen ynnä muiden laitosten vuotuiset kunnossapitokustannukset; ja asetetaan sellaisen arvioimisen perusteeksi päivätöiden, puutavaran ja muiden rakennusaineiden paikkakunnalla käypä hinta.

17 §.

Huutokaupassa, josta 15 §:ssä mainitaan, saakoon tarjouksia tehdä yksityinen henkilö taikka osuuskunta tai muu yhtiö, joka viimeistään huutokauppatilaisuudessa antaa pätevän vakuuden tehtävänsä asianmukaisesta täyttämisestä.

Sittenkun jotakin määrättyä tieosaa koskevat tarjoukset on tehty, ilmoittakoon tielautakunta ennen toimituksen päättymistä, minkä tarjouksen se katsoo hyväksyttäväksi, ja lähettäköön pöytäkirjan huutokaupasta siihen kuuluvine asiakirjoinen ynnä oman lausuntonsa Lääninvaltuuskunnalle, joka niiden perusteella asian ratkaisee.

Useimmista urakkatarjouksista, joista vähintään kolme halvinta ovat huutokauppapöytäkirjaan merkittävät, on alin asianmukaisesti tehty hyväksyttävä, paitsi milloin urakoitsijan tai hänen asettamansa vakuuden ei harkita antavan riittävää varmuutta tehtävän täyttämisestä taikka tarjous havaitaan olevan ilmeisesti korkeampi kuin kohtuullista ja valtion edun mukaista on.

Jos jostakin tieosasta ei ole mitään hyväksyttävää tarjousta tehty, on Lääninvaltuuskunnan harkinnan mukaan joko uusi huutokauppa kuuluttettava taikka tieosa muulla tavalla kunnossapidettävä.

18 §.

Maantie on pidettävä kulkuyhteydelle täysin tyydyttävässä kunnossa; ja on siihen tarvittavat täyteaineet otettava sitä varten määrättyistä paikoista, ellei urakoitsija ole itse sellaisia aineita muualta hankkinut.

19 §.

Maantien korjaamiseen älköön yleensä käskettäkö sellaisina aikoina, jolloin seudulla kevät- tai syyskylvöä tehdään taikka heinää tai eloa korjataan, paitsi kun veden uurtamisen tai muun syyn takia tien heti kuntoon paneminen on tarpeen vaatima.

20 §.

Jos katselmuksessa, jonka tielautakunta keväällä ja syksyllä toimittaa, maantie havaitaan olevan epäkunnossa, velvoitettakoon urakoitsija määräajan kuluessa korjaamaan viat. Jollei vikoja määrätyn ajan kuluessa ole asianmukaisesti korjattu, on työ maksua vastaan teetettävä ja sen kustannukset ulosotettava urakoitsijalta. Jos kustannuksia ei voida urakoitsijalta saada, on ne hänen takausmiehiltään (poist.) tai muusta urakoitsijan panemasta vakuudesta ulosotettava.

21 §.

Jos maantiesilta palaa tai vesitulva sen viepi, taikka jos muu tapaturma tai väkivallan tekijät sen hävittävät, on tielautakunnan toimesta siinä paikassa pidettävä varasiltaa, lossia tai lauttaa, kunnes uusi silta ennätetään rakentaa.

22 §.

Jos joku tahtoo johtaa uuden ojan maantien alitse, tulee hänen hankkia siihen lupa tielautakunnalta ja, jos oja kaivetaan, sen yli rakentaa sellainen silta tai rumpu, joka maantien katselmuksessa voidaan hyväksyä.

23 §.

Maantielle älköön pantako muita kuin tien kunnossapitoon välttämättömästi tarvittavia ainevarastoja, älköönkä niitä niin asetettako, että kulkuyhteys sen takia häittää kärsii.

24 §.

Jos maantien ajorata on tehtävä leveämmäksi kuin ennen on ollut määrätty, taikka jos tiehen tehdään sellainen silta tai rumpu kuin 22 §:ssä mainitaan, saakoon urakoitsija, jonka tien kunnossapitoa täten vaikeutetaan, siitä kohtuullisen korvauksen.

Sama olkoon laki, missä maanvieremä, vedentulva tai muu niihin verrattava tapaturma on maantielle saattanut sellaisen vian, että sen korjaaminen vaatii kustannusta, jota ei ole voitu ennakoita arvata ja jota ei sovi urakoitsijan suoritettavaksi panna.

25 §.

Jos urakoitsija ja Lääninvaltuuskunta eivät voi sopia 24 §:ssä mainitusta korvauksesta, jätetään asia kolmen uskotunmiehen ratkaistavaksi; joista paikkakunnan kunnanvaltuusto Lääninvaltuuskunnan kehoituksesta, valitsee yhden, tielautakunta toisen ja urakoitsija kolmannen.

Jos tielautakunta tai urakoitsija ei ole valinnut uskottua miestä 14 päivän kuluessa todistettavan kehoituksen siihen saatuaan, tulee kunnanvaltuuston, ilmoituksen saatuaan, valita uskottumies valvomaan niskoittelevan oikeutta.

Uskottujenmiesten päätökseen älköön muutosta haettako.

Toimituksesta saavat uskotutmiehet kohtuullisen palkkion, ja on heidän pääasian yhteydessä määrättävä, kenen maksettava se on. Jos joku on tähän tyytymätön, saattakoon palkkiota koskevan asian kunnanvaltuuston ratkaistavaksi.

26 §.

Maantie on lumiesteen sattuessa pidettävä auki lumireellä ja lumen luomisella.

Lumireen suuruudesta ja sen laadusta antaa tielautakunta tarpeellisia, paikkakunnan liikeolojen mukaan sovitettuja määräyksiä.

Missä liikenne on vähäinen tai paikkakunnan olosuhteet muuten antavat siihen aihetta, saattaa tielautakunta määrätä, että lumireen vetoa maantiellä ei tarvitse toimittaa.

27 §.

Missä maantielle kokoontuu paljon lunta, niin että tietä ainoastaan vaivoin ja suurilla kustannuksilla voidaan kulkukelpoisena pitää tai muut syyt niin vaativat, johdettakoon tie, tielautakunnan harkinnan mukaan, sellaisen paikan sivu, jos se mukavasti ja maanviljelykselle haittaa tuottamatta käy päinsä tai jos viljelijät siihen muuten suostuvat. Sellaista sivutietä varten tulee tielautakunnan osottaa sopivin suunta, ja sanottua tietä on pidettävä auki samalla tavalla kuin päätietä.

Joka talvisaikana lumireellä kunnossa pitää maantietä, saakoon pysyvän talven tultua, purkaa tien varrelle tehdyt aitaukset, jotka hänen tulee aikaisin keväällä jälleen panna entiseen kuntoon. Tämän laiminlyöjä on velvollinen korvaamaan maanviljelijälle siitä syntyvän vahingon.

28 §.

Lääninvaltuuskunnan asiana on, asianomaista kunnanvaltuustoa kuulusteltuaan, määrätä, missä erityistä talvitietä yleisen kulkuyhteyden mukavuudeksi tarvitaan ja se on käytettäväksi annettava, sekä millä paikoin ja millä tavoin talvitie on johdettava vesistöissä olevan yleisen kulkuväylän poikki.

29 §.

Kun erityinen talvitie on yleistä tarvetta varten tehty, on se pidettävä kulkukelpoisessa kunnossa sekä, missä niin tarvitaan, sopivasti viitoitettava.

Jos sellaisen talvitien takia maantie on joksikin aikaa käynyt tarpeettomaksi, älköön sen aukipitämistä sanottuna aikana vaadittako. Kuitenkin on maantie hyvissä ajoin keväällä pantava kuljettavaan kuntoon.

30 §.

Yleistä tarvetta varten tehty talvitie on olosuhteiden vaatiessa muutettava toiseen paikkaan sekä, missä tie menee jään yli, ne paikat merkittävä, joissa on avantoja tai railoja, ja tie johdettava niiden sivu taikka

silta pantava niiden poikki. Jos joku tekee avannon sellaisen talvitien varrelle, olkoon velvollinen sen sopivalla tavalla merkitsemään.

31 §.

Kun kulkuyhteyttä maantiellä voimassa pidetään lossilla tai lautalla virtaveden poikki, jota ei talvella käytetä laivan kulkuväylänä, määrätköön Lääninvaltuuskunta tarvittaessa tielautakunnan ehdotuksesta ja läheistä kunnanvaltuustoja kuulusteltuaan sekä muun selvityksen hankittuaan, ajan, jolloin laivakulkua ei siinä saa harjoittaa, jos ylimenopaikka silloin on jään peittämä, ja ottakoon päätökseensä myöskin muut ehkä tarpeelliset määräykset sekä kuinka usein ja millä tavoin päätös on voimassa pysyäkseen yleisesti tiedoksi saatettava.

Jos talvitie, josta 28 §:ssä mainitaan, menee poikki vesistön, jota laivat käyttävät talvikulkuväylänä, on niihin paikkoihin, missä laivaväylä katkaisee tien, toimitettava sellainen silta, lautta tai lossi taikka muu laitos ynnä siihen ehkä tarvittava vahtitupa ja vahtipalvelus, kuin Lääninvaltuuskunta liikenteen laatuun ja vilkkauteen nähden harkitsee tarpeelliseksi.

Jos laiva sattumalta murtaa auki tällaisen, vetojuhtia ja ajoneuvoja kannattavalla jäällä olevan tien, on tielautakunta velvollinen viipymättä pitämään huolta siitä, että väliaikainen, liikenteen tarvetta vastaava laitos tehdään vesiväylän poikki sopivalla tavalla merkittävään paikkaan; ja on tielautakunta myöskin velvollinen, milloin sellaisia satunaisia liikenteen keskeytyksiä on pelättävissä, ryhtymään kaikkiin niiden pikaiseksi poistamiseksi tarpeellisiin valmistaviin toimin. Sama olkoon laki, jos liikenteen keskeytys tapahtuu tämän pykälän 1 momentissa mainitussa tapauksessa; ja hakekoon tielautakunta Lääninvaltuuskunnalta syyllisen velvoittamista korvaamaan valtiolle siitä aiheutuneet kustannukset.

32 §.

Jollei urakoitsija toimituta hänen velvollisuutenaan olevaa lumireen vetoa tai lumenluomista, taikka jollei yleistä talvitietä määrättyllä tavalla viitoiteta, on tielautakunnalla valta teettää työ, ja on maksu siten laiminlyöneeltä perittävä niinkuin 20 §:ssä sanotaan.

IV LUKU.

Tielautakunnasta.

33 §.

Kuhunkin maalaiskuntaan, jossa on maantie, asetetaan tielautakunta, jossa on kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä. Tielautakunnan valitsee kunnanvaltuusto ennen lokakuun loppua seuraavaksi kolmeksi vuodeksi ja määrää, kenen tielautakunnan jäsenistä tulee olla puheenjohtajana ja kenen varapuheenjohtajana. Vaalista on ilmoitus tehtävä Lääninvaltuuskunnalle, joka määrää tielautakunnalle tulevan palkkion.

Kelpoisuudesta tielautakunnan jäseneksi sekä kieltäytymisestä sellaisesta toimesta on noudatettava, mitä kunnanvaltuutetuista säädetään.

34 §.

Tielautakunnan velvollisuutena on tieasioista annettujen päätösten ja määräysten toimeenpaneminen, lausuntojen antaminen ja ehdotusten tekeminen maanteitä koskevissa asioissa, sekä muiden tämän lain mukaisesti tielautakunnalle kuuluvain tehtävain toimittaminen.

Asiain käsittelyssä ja päätösten tekemisessä on tielautakunnan noudatettava, mitä kunnallislautakunnasta säädetään.

35 §.

Tielautakunnan on vuosittain ennen elokuun 15 päivää valmistettava ja kunnanvaltuustolle annettava täydellinen menearvio seuraavaksi vuodeksi kunnassa olevain maanteiden tekemisestä ja kunnossapidosta. Tähän arviolaskuun on otettava menot teetettävistä töistä hyväksytyjen urakkatarjousten taikka, mikäli töitä ei teetetä urakalla, laaditun kustannusarvion mukaan, niin myös tielautakunnan palkkaus sekä kaikki muut kustannukset. Edeltäkäsinkin laskettavissa olevain menojen lisäksi on arviolaskuun myöskin pantava kohtuullinen rahamäärä arvaamattomien menojen varalle.

Kunnanvaltuusto tarkastaa tielautakunnan tekemän arvion ja lähettää sen lausuntonsa seuraamana ennen syyskuun 15 päivää Lää-

ninvaltuuskunnalle, ja tulee Lääninvaltuuskunnan antaa asiasta päätöksensä, joka on viipymättä alistettava Kansanvaltuuskunnan tutkittavaksi.

V LUKU.

Edesvasuusta tämän lain rikkomisesta.

36 §.

Urakoitsija (poist.), joka jättää tien asianmukaisesti kunnossa pitämättä maan ollessa paljaana, taikka täyttämättä, mitä hänellä lossiväylän aukipitämiseen sekä lumireen vetämiseen ja lumenluomiseen nähden on velvollisuutena, taikka kulkukelpoisessa kunnossa pitämättä erityisen, yleistä kulkuyhteyttä varten tehdyn talvitien, taikka määrättyllä tavalla merkitsemättä tien, rangaistakoon enintään 200 markan sakolla.

Jos tie luvattomasti suljetaan, olkoon siitä sakkoa enintään 400 markkaa. Sama edesvatuu kohtaa sitä, joka laiminlyö rakentaa sillan tahi rummun ojan yli, jonka hän on johtanut maantien alitse.

Joka rikkee 7, 8, 9, 10 ja 23 §:ssä olevia määräyksiä, rangaistakoon enintään 200 markan sakolla.

Jos lossimies tahi se, joka on otettu toimittamaan silta- tai lossirahan kantoa, aiheuttomasti on viivyttänyt matkustavaista, taikka häneltä vaatinut enemmän kuin määrätyn maksun, taikka jos lossimies jättää matkustajan kuljettamatta, rangaistakoon enintään 200 markan sakolla.

Matkustaja, joka, vaikka on saanut muistutuksen, että silta- tai lossiraha on maksettava, sen laiminlyö ja jatkaa matkaansa, rangaistakoon enintään 200 markan sakolla.

Jos joku vie sillalle raskaamman kuorman kuin minkä sillan kantavuus sietää, eikä ole ryhtynyt tarpeelliseen toimeen sillan vahvistamiseksi, rangaistakoon enintään 1,000 markan sakolla ja korvatkoon vahingon. Sama olkoon laki, jos joku liian raskaalla kuormalla upottaa lossin tai lautaa taikka sitä vahingoittaa.

Muutoin on voimassa, mitä tämän laatusista rikkomuksista rikoslaisissa on säädetty.

37 §.

Rikkomuksen joka 36 §:n 1, 2, 3 ja 6 momentin mukaan on rangaistuksen alainen, olkoon jokainen oikeutettu ilmoittamaan syytteeseen pantavaksi.

VI LUKU.

Erinäisiä säännöksiä.

38 §.

Lääninvaltuuskunnan päätökseen asioissa, jotka tässä laissa mainitaan, saa muutosta hakea siinä järjestyksessä, kuin valituksen tekemisestä kunnallisissa asioissa on määrätty.

39 §.

Tämän lain toimeenpanemista varten tarvittavat lähemmät määräykset annetaan erikseen.

40 §.

Ennen tämän lain voimaantumista on ryhdyttävä sen soveltamiseksi varten tarpeellisiin valmistaviin toimiin (poist.) Lääninvaltuuskunnan tulee, noudattaen 14 §:n määräyksiä sekä asianomaisia kuntia kuulusteltuaan, päätöksellä, joka on Kansanvaltuuskunnan ratkaistavaksi alistettava, määrätä, mitkä tiet on maanteinä kunnossapidettävät, sekä myöskin *huolehtia* tielautakuntain valitsemisesta.

41 §.

Kun maantien kunnossapitovelvollisuus siirretään valtiolle, ovat tie ynnä siihen kuuluvat sillat, rummut, lautat, lossit, kaiteet ja muut laitokset hyvässä kunnossa sekä maantie-alue ja tietä varten erotetut tienekoaineen ottopaikat valtiolle ilman lunastusta luovutettavat. Sama olkoon laki niistä tienekoaineen ottopaikoista, jotka vanhastaan ovat maantiehen kuuluneet, siinä laajuudessa, kuin tielautakunnan ja maanomistajan sekä paikkakunnan kunnanvaltuuston asettamat uskotutmiehet määräävät niinkuin 25 §:ssä säädetään.

Jos maantie tai siihen kuuluva silta tai muu laite on ennen tämän lain julistamista lainavaroilla tehty, on se osa lainasta, joka tämän lain

voimaan astuessa vielä on lainaehtojen mukaan maksamatta, menevä valtion vastattavaksi. Sama olkoon laki urakkasummasta urakka-ajan loppuun asti, jos maantien kunnossapito on ennen tämän lain julkaisemista urakalle annettu.

42 §.

Ne erityiset maksut, joita on kannettu erinäisten maanteiden ja siltain käyttämisestä maalla tai niiden kunnossapitoa varten taikka joita on maalaiskunnissa tien- tai sillantekoa varten kaupungissa suoritettu, lakkaavat tämän lain voimaan astuessa. Sellaisista maksuista tai tien- tekovelvollisten keräyksistä *erääntyneet* ja tientekolahkojen hallittavina olevat rahastot ovat viipymättä lääninrahastoon tilitettävät.

Lääninrahastoissa hoidettaviksi määrättyt tie- ja siltarahastot maa-seutua varten siirretään valtiolle.

43 §.

Tämä laki, joka ei koske kyläteitä eikä muuta niistä voimassa olevia säädöksiä, astuu voimaan 1 päivänä tammikuuta 1919 ja kumoaa Raken-nuskaaren 25 luvun mikäli se koskee tientekorasitusta maalla, 15 päi-vänä tammikuuta 1883 annetun asetuksen teitten ja siltain tekemisestä ja kunnossapitämisestä maalla sekä kaikki muut yleisessä laissa ja eri-näisissä asetuksissa annetut määräykset, jotka ovat ristiriidassa tämän lain kanssa.

Helsingissä, 11 päivänä helmikuuta 1918.

Asian käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Aura Kiiskinen, varapuheenjohtaja T. Lapveteläinen, jäsenet A. Veijola, Anni Savolai-nen ja Onni Tuoni ja varajäsen Aatto Sirén.

Eriävä mielipide.

Valiokunnassa olen esittänyt mielipiteenäni, että tämä lakiehdotus ja siihen liittyvä verotus on sosiaalidemokraattisen katsomuksen mukaan ihan tarpeeton. Maanteiden rakentaminen ja kunnossapitäminen on maanomistukseen liittyvä rasitus ja pieni niihin erikoisetuihin verraten, mitä yksityinen maanomistus edellyttää. Tämä tielaki antaisi ansiottoman lahjan sosialidemokratian vihollisille, maakapitalisteille. Asia ei parane vähääkään siten, että kustannusten peitteeksi säädetään erityinen tieverolaki. Se vain lisää kirjavuutta, jo ennestään sekaviin verotusoloihin. Valiokunta on omaksunut mielipiteen, jonka mukaan uusi tielaki olisi agitatorinen keino pienviljelijäin käännäyttämiseksi sosialidemokratian riveihin. Siten muka saataisiin nykyisten porvaripuolueiden puoluerintama — eritoten maalaisliittolaisten — murretuksi. Sekin murto on pelkkä otaksuna, johon lainsäätäjän ei tarvis kiinnittää vakavampaa huomiota. — Täten merkiten eriävän mielipiteeni, ehdotan,

että Työväen Pääneuvosto päättäisi hylätä lakiehdotuksen maanteiden tekemisestä ja kunnossapitämisestä.

Helsingissä, maaliskuun 11 p. 1918.

Onni Tuomi.